

Силабус дисципліни «Історія України»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Історія України

Спеціальність: **D1** 071 Облік і оподаткування; **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр / Бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання історичної інформації у суспільно-економічному контексті: виявлення суттєвих подій і явищ, порівняння різних інтерпретацій, формування обґрунтованих висновків та висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та виконувати завдання у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, есе та презентацій.

Здатність до усної та письмової комунікації: чітко викладати історичні факти, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати аналітичні записки та короткі огляди.

Відповідальність, ініціативність і готовність працювати в команді під час аналізу першоджерел, кейсів з вітчизняної фінансово-економічної історії та спільного пошуку рішень.

- аналізувати навчальну, архівну та нормативну інформацію;
- виділяти головне та узагальнювати результати;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння сутності та закономірностей розвитку України від найдавніших часів до сьогодення, здатність пов'язувати історичні події з формуванням фінансово-економічних інституцій, системи оподаткування та грошово-кредитної сфери. Знання ключових етапів становлення державності та її ролі у розвитку обліку, фінансів і підприємництва.

Здатність аналізувати вплив історичних процесів (революцій, реформ, воєн, незалежності) на формування господарського законодавства, банківської системи та страхового ринку України. Знання основ джерелознавства, хронології, інтерпретації первинних та вторинних джерел у контексті економічної та фінансової історії.

- оцінювати вплив 历史них подій на економічний розвиток України;
- характеризувати етапи формування фінансових та облікових інституцій;
- аналізувати державотворчі процеси у зв'язку з розвитком фіскальної системи;
- орієнтуватися в законодавчих актах, що формували фінансово-економічну сферу;
- пояснювати вплив зовнішньополітичних чинників на економіку та фінанси держави.

Результати навчання

Пояснювати сутність ключових понять і явищ вітчизняної історії: державність, суверенітет, реформи, геноцид, революція, незалежність, інтеграція та соціально-економічні трансформації. Аналізувати основні події вітчизняної та пов'язаної з нею фінансово-економічної історії для виявлення причинно-наслідкових зв'язків.

Характеризувати державні устрої, соціально-економічні моделі та правові системи різних епох, застосовувати методи аналізу першоджерел, визначати тенденції та робити висновки щодо сучасного стану.

Орієнтуватися у нормативно-правовій базі щодо вшанування та збереження національної пам'яті.

- пояснювати зміст ключових понять курсу;
- аналізувати хронологію та структуру найважливіших подій;
- встановлювати зв'язок між історичними процесами та фінансово-економічними інституціями;
- застосовувати базові методи аналізу та інтерпретації джерел;
- використовувати наукові та офіційні джерела для обґрунтованих висновків.

Від найдавніших часів до кінця XVIII СТОЛІТТЯ

Тема 1.1

Найдавніші цивілізації та слов'яни на теренах України.

Трипільська культура, скіфи, греки-колоністи. Давні слов'яни: розселення, господарство та суспільний устрій.

Тема 1.2

Київська Русь та Галицько-Волинська держава: утворення держави, суспільно-економічний лад, система оподаткування та торгівлі, роздробленість і занепад.

Тема 1.3

Українські землі у складі іноземних держав (XIV–XVI ст.). Литовська доба, польська доба, Магдебурзьке право та розвиток міського самоврядування й ремесел.

Козацька доба та українські землі у ХІХ СТОЛІТТІ

Тема 2.1

Виникнення козацтва та Запорозька Січ. Козацькі фінанси, скарбниця й економічне управління. Гетьманат Богдана Хмельницького: державотворення й господарські реформи.

Тема 2.2

Гетьманщина у складі Російської імперії. Скасування автономії, фінансові й торговельні обмеження. Економічне становище Лівобережної та Правобережної України.

Тема 2.3

Суспільно-економічні реформи ХІХ ст. Скасування кріпацтва 1861 р., розвиток капіталізму, банківської справи та промисловості на українських землях.

Тема 2.4

Національне відродження та культурно-громадський рух ХІХ ст. Кирило-Мефодіївське братство, харківська та київська громади, Тарас Шевченко і Михайло Грушевський.

Україна у ХХ–ХХІ столітті: від революції до сучасності

Тема 3.1

Українська революція 1917–1921 рр.: УНР, Гетьманат, Директорія. Перші спроби будівництва фінансово-банківської системи незалежної України.

Тема 3.2

Радянська Україна: від НЕПу до індустріалізації та Голодомору. Колективізація, планова економіка, облік і фінанси в радянській системі. Друга світова війна та відбудова.

Тема 3.3

Незалежна Україна (1991–2013 рр.). Розбудова державних інституцій, фінансової системи, банківського сектору, податкового законодавства та фондового ринку в умовах трансформації.

Тема 3.4

Сучасна Україна (2014–дотепер). Революція Гідності, анексія Криму, збройна агресія Росії. Реформи фінансового сектору, євроінтеграція та воєнна економіка.

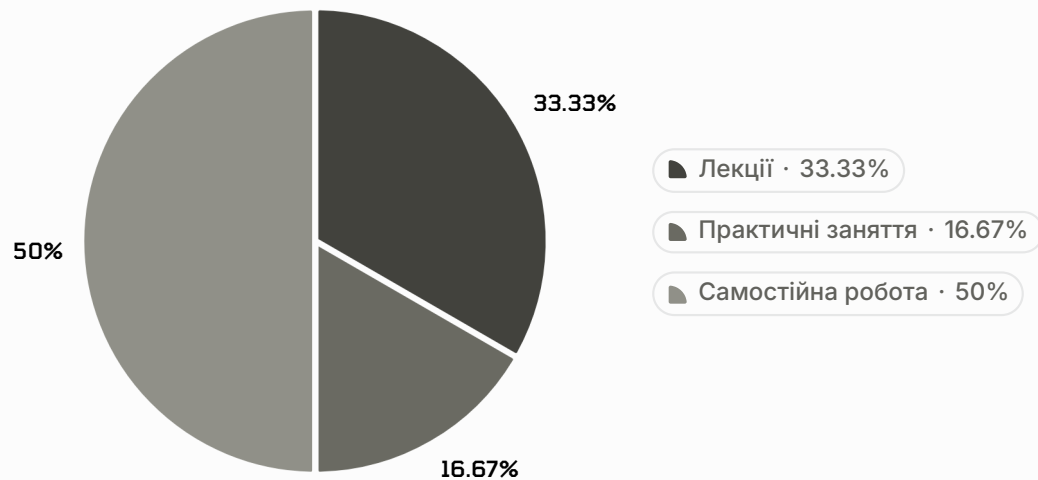
Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Найдавніші цивілізації та слов'яни	2	1	4
	Тема 1.2 — Київська Русь та Галицько-Волинська держава	2	1	4
	Тема 1.3 — Українські землі у складі іноземних держав	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Козацтво та Гетьманат	4	1	4
	Тема 2.2 — Гетьманщина у складі Російської імперії	2	2	4
	Тема 2.3 — Реформи ХІХ ст. та капіталізм	2	1	4
	Тема 2.4 — Національне відродження ХІХ ст.	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Українська революція 1917–1921 рр.	4	2	4
	Тема 3.2 — Радянська Україна	4	2	4
	Тема 3.3 — Незалежна Україна 1991–2013	2	2	4
	Тема 3.4 — Сучасна Україна 2014–дотепер	2	2	5
Разом		30	15	45

Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** систематизований виклад ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год.):** аналіз першоджерел, хронологічних таблиць і карт
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань і рефератів

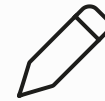
□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно працювати з джерелами та науковою літературою.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з Історії України (Плохій, Смолій, Турченко, Гунчак та ін.), нормативно-правовими актами (закони про увічнення пам'яті жертв Голодомору, про засудження комуністичного режиму), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття, порівнювати підходи різних авторів та формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань із порівняльного аналізу різних державних утворень, фінансово-економічних систем та реформ в Україні; підготовка хронологічних схем, тематичних есе та аналітичних записок з актуальних питань вітчизняної та фінансово-економічної історії. Очікуваний результат — уміння застосовувати здобуті знання під час аналізу сучасних явищ у сфері обліку, фінансів і банківської справи.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Інституту національної пам'яті (uinp.gov.ua), Національної бібліотеки України ім. Вернадського (nbuv.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Державного архіву України та Українського інституту (ui.org.ua). Аналіз документів, карт, хронологічних таблиць та статистичних матеріалів, розвиток навичок роботи з офіційними та архівними джерелами.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов завдань, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання аналізу першоджерел і карт; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, дат і персоналій; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і повторення ключових подій. Очікуваний результат — готовність до активної участі на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз першоджерел, хронологічні задачі, характеристика конкретної події або постаті). Оцінюються повнота відповіді, аргументованість та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або усна відповідь. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Історія України» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок критичного мислення, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню суспільно-економічних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати здобуті знання під час вирішення фахових завдань у контексті державотворення.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням карт, хронологічних таблиць і прикладів із вітчизняної та фінансово-економічної історії; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Аналіз першоджерел Опрацювання оригінальних документів — грамот, маніфестів, законів, мемуарів; студенти виявляють контекст, інтерпретують зміст та формулюють висновки.	Практичні задачі Складання хронологічних схем, тематичних таблиць, порівняльного аналізу державних устроїв та фінансових систем різних епох; відпрацювання алгоритмів аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних проблем вітчизняної історії (державотворення, голодомор, здобуття незалежності, євроінтеграція, збройна агресія); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з картографічними матеріалами Опрацювання історичних карт різних епох; формування просторового мислення та навичок геополітичного аналізу.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних есе, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації з наукових та архівних джерел.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей у хронологічному та аналітичному форматах.
--

 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рекомендована література та ресурси

1. Бажан О. Г., Данченко О. В. та ін. Нариси з новітньої історії України (1991–2023). — Київ : Інститут історії України НАН України, 2023. — 480 с.
2. Верховна Рада України. Закон «Про засудження та заборону пропаганди російського імперського та радянського тоталітарного режимів в Україні» від 21.05.2022 № 2265-IX. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20>
3. Верховна Рада України. Закон «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
4. Гайда Л. О., Земзюліна Н. І. Історія України: навч. посіб. для студентів ЗВО. — Київ : Центр учбової літератури, 2022. — 352 с.
5. Гунчак Т. Україна: перша половина XX століття. Нариси політичної історії. 2-е вид. — Київ : Либідь, 2023. — 430 с.
6. Державний архів України. — URL: <https://archives.gov.ua/>
7. Єфименко Г. Г. Національно-культурна та мовна політика в Радянській Україні (1920–1930-ті рр.): навч. посіб. — Київ : Інститут історії України НАН України, 2022. — 186 с.
8. Інститут національної пам'яті України. — URL: <https://uinp.gov.ua/>
9. Когут З. Є. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної України. 2-е вид. — Київ : Критика, 2023. — 320 с.
10. Кульчицький С. В., Якубова Л. Д. Нова і новітня історія України: навч. посіб. — Київ : Наукова думка, 2024. — 512 с.
11. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. 3-тє вид. — Харків : КСД, 2022. — 496 с.
12. Плохій С. Війна і мир: Між Росією та Заходом: Україна у вирі геополітики. — Харків : КСД, 2023. — 368 с.
13. Смолій В. А., Степанков В. С. Гетьман Богдан Хмельницький: соціально-політичний портрет. 3-тє вид. — Київ : Либідь, 2022. — 615 с.
14. Турченко Ф. Г. Новітня історія України: підручник для ЗВО. 4-те вид., доп. — Запоріжжя : Просвіта, 2023. — 640 с.
15. Українознавство: Енциклопедія. — URL: <https://www.encyclopediaofukraine.com/>
16. Шаповал Ю. І. Україна 1917–2022: від революції до воєнного стану. — Київ : Клю, 2022. — 304 с.
17. Яковенко Н. М. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 4-те вид. — Київ : Критика, 2022. — 584 с.
18. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. — URL: <https://mon.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Національного банку України (Розділ «Музей грошей»). — URL: <https://bank.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
25. Журнал «Український історичний журнал» (НАН України). — URL: <https://uinp.gov.ua/periodychni-vydannya/ukrayinskyy-istorychnyy-zhurnal>